

Srpsko sociolosko drustvo

Kraljice Natalije 45

11000 Beograd

Zrenjanin, 15.01.2014.

tel. 064/434-16-51

018/514-312

Takmicenje iz sociologije2013/14

Tema: Alkoholizam – mladi u casi

HPTS „ Uros Predic “

23000 Zrenjanin

Stevica Jovanovica 46

Ucenica: Miroslava Radic IV4

Mentor: Gordana Stojic,sociolog

UVOD

Alkoholizam i posledice koje alkohol ostavlja na organizam osobe koja ga konzumira ali i njegov uticaj na okolnu sredinu je tema koju cu kroz ovaj mali socioloski rad pokusati da priblizim mladim ljudima koji su najugrozenija grupa u ovoj oblasti.

Temu sam izbrala iz zelje da skrenem paznju na alarmantno stanje u kojem se nalazi sve veci broj adolescenata, ali i kako bih pomogla roditeljima da se bolje upoznaju sa stanjem koje pretili i njihovoj deci.

Tesko je utvrditi tacan broj osoba zavisnika od alkohola, jer mnogi od njih koji imaju naviku da uzimaju napitke koji pripadaju ovoj grupi imaju problem da se izjasne kao bolesni, odnosno zavisni. Zbog toga se do podataka o broju mladih alkoholicara dolazi preko indirektnih pokazatelja, kao sto su prekrasne prijave zbog pijanstva, saobracane nezgode u kojima su ucestvovali mladi u stanju pijanstva, itd. Kao sto sam vec rekla, tesko je utvrditi tacan broj mladih zavisnika, ali je neminovno da je taj broj iz godinu u godinu sve veci. To i jeste razlog da se ozbiljnije suočimo sa ovim problemom mladih i kolektivno pokusamo da ga resimo.

STA JE ZAPRAVO ALKOHOLIZAM?

- Nas alkoholoh, dr Branko Gacic dao je opsteprihvacenu definiciju i alkoholizam definise kao "Svako ponovljeno pijenje, bez obzira na kolicinu i ucestalost koje stvara odredjene probleme i teskoce znak je alkoholizma i zahteva strucnu pomoc." SZO alkoholicare definise kao osobe koje ekcesivno konzumiraju alkoholna pica, pri cemu ugrozavaju sredinu u kojoj se nalaze, stvaraju kompleksne socijalne i zdravstvene probleme. Prema podacima ove organizacije, alkoholizam je treca bolest po ucestalosti u svetu, odmah nakon kardio-vaskularnih bolesti koje su zauzele prvo mesto i malignih bolesti kojima pripada drugo mesto. Pomenuta organizacija smatra da 3% svetskog stanovnistva boluje od ove bolesti, i da svaki statisticki broj alkoholicara treba pomnoziti sa tri, jer alkoholicar direktno ugrozava jos najmanje tri osobe iz svog neposrednog okruzenja.

Ovu bolest koja pretili i za ciljnu grupu ima, pre svega mlade, treba shvatiti kao ozbiljnu drustvenu pretnju koja ima moc da razori drustvo i srusi neke standardne moralne vrednosti. Zapravo alkoholizam je poslednjih godina veoma uznapredovao jer mladi sve vise pribegavaju

konzumiranju alkoholnih pica i on već pomera neke vrednosne granice,u negativnu stranu,naravno.Primer za to jeste sve cesce opijanje devojaka i to postaje čak i poželjno ponasanje zenske populacije,sto je pre nekoliko godina bilo nezamisljivo. Devojka koja može da popije,a da se pritom ne napije mnogo je često omiljena u društvu,ali dobra je i ona koja se za kratko vreme napije i ne mogavši da se iskontrolise-radi razne nemoralne stvari;Takva je,kako bi to mladi rekli "faca".

KO JE KRIV ZA TAKVU SLIKU MLADIH,I KO SEM RODITELJA ODGOVARAN ZA MAGLU U KOJOJ SE ONI GUBE?!

-Krivce za problem koji je nastao treba potvrditi pre svega u porodici u kojoj dete odrasta. Identitet deteta formira se od treće do pete godine,i to je doba u kojem deca i ostvaruju svoj prvi kontakt sa alkoholom. Taj prvi susret deteta i alkohola nastaje kao sala roditelja ili rodbine. U ranim godinama deci se nudi alkohol iz "opravdanih" razloga,kako to vide stariji. Recimo,nudi im se vino kako bi poboljšali krvnu sliku,ili sira kako bi se deca zasladila.Ove aktivnosti,ukusi i opravdane zdravstvene pogodnosti koje nudi alkohol,veoma su privlačne za dete koje će nastaviti da upraznjava aktivnosti,a koje se svode na uzimanje alkoholnih pica kako bi poboljšali svoje zdravstveno stanje i pomogli sebi. Takođe,za dete veoma je privlačno i da imitira starije,pa ukoliko vidi roditelje kako piju u njemu se može stvoriti želja da isproba aktivnosti koje upraznjavaju njegovi roditelji a koje su mu dostupne. Srž ovog problema leži u roditeljima koji su nedovoljno informisani i nedovoljno željni da saznaju i nauče više. Krivicu možemo tražiti u društvu i sredini u kojoj nam deca odrastaju. Trenutno se kompletno naše društvo gusi u masovnoj kulturi,a alkoholizam jeste osobina masovne kulture. Ono što privlači mlade lako im je dostupno i okolnoj sredini bitan je pre svega novac i profit koji će ostvariti prodajom alkoholnih pica maloletnim licima,bez obzira na posledice koje pice može ostaviti na kupca.Ipak uzorke konzumiranja alkohola treba potražiti prvo u samoj ličnosti adolescenta,pa tek onda u njegovoj okolnoj sredini. Uzroci konzumiranja alkohola mogu se podeliti na tri osnovna faktora:

1)PSIHOLOSKI

2)PORODICNI

3)SOCIO-KULTUROLOSKI

-PSIHOLOSKI FAKTORI -

Ovde se najcesce radi o emocionalno nezrelim osobama koje su nesposobne da nadju izlaz iz nezgodne situacije ,pa osećaj tenzije i anksioznosti snizavaju upotrebom alkohola.

Takodje,konzumiranje alkohola moze se protumaciti i kao zelja adolescenata da okolini dokazu svoju emancipovanost. Alkohol ima moc i da mladima vrati izgubljeno samopouzdanje,sto je jos jedan od mnogobrojnih razloga koje oni navode i opravdavaju time svoje pijenje. I na kraju,adolescent uz pomoc alkohola dokazuje pripadnost grupi vrsnjaka,ukoliko ona neguje kult alkoholizma,ne zeleti da se oseca odbaceno.

-PORODICNI FAKTORI-

Veliki broj mladih koji konzumiraju alkohol bili su zrtve fizickog ili psihickog zloostavljanja,sto je u njima stvorilo osecaj odbacenosti,nesigurnosti i depresije,pa je takva sredina pogodna za uzimanje alkohola u kojem se trazi uteha i beg od stvarnosti. U porodici se odmalena sticu odredjeni obrasci ponasanja,pa ukoliko imamo situaciju gde je otac zavisnik od alkohola,velika je verovatnoca da ce i deca usvojiti ovaj vid ponasanja. Tako ce sinovi nastaviti ocevim stopama i imati problem sa pijenjem alkohola,a cerka iz ovakve porodice,koja je takodje usvojila ovaj model ponasanja u 68% slucajeva udace se za muskarca koji takodje konzumira alkohol i stvara probleme.

-SOCIO-KULTUROLOSKI FAKTORI-

Ovde mozemo svrstati kulturu,obicaje i tradiciju jedne zemlje.Recimo,nasa zemlja ima tolerantan stav prema upotrebi alkoholnih pica.Razlozi za to traze se i pronalaze svuda! Pije se svuda,a oni koji ne piju i drze do svog stava bivaju odbaceni. Takodje i mediji imaju veliki uticaj na usvajanje razlicitih stvari u nasem drustvu,kao i na njegovo misljenje. I pored svih dobro poznatih poselica koje alkohol ostavlja na organizam ili i okolnu sredinu,pojedini mediji,da ne kazem svi promovisu razlicita alkoholna pica. O razlicitim vrstama pica saznajemo najvise preko reklama ali i preko filmova koje nam mediji plasiraju,a koji promovisu istu stvar i koji su predmet identifikacije mladih. Tako deca koja pogledaju odredjene tinejdzerske filmove najcesce srecu scene u kojima je glavna uloga poverena alkoholu,da ne kazem i cela radnja filma. Najcesce se radi o "pozitivnim" stvarima koje nastaju nakon burnog pijanstva,sto lako zaintrigira neiskusnu decu.

Cini se da su se mladi u Srbiji izgubili u glbalizaciji i da sve ono sto ih okružuje prihvataju na pogresan nacin,te sve to prerasta u devijantno ponasanje mladih. Sto se alkoholizma tice,visе ne razlikujemo pojam anomije jer je alkohol postao pristupacan svima;svi ga,bez obzira na drustveni status konzumiraju i te kulturoloske granice koje mlade obavezuju na odredjen tip ponasanja u potpunosti se gube kada je alkoholizam u pitanju. Nema bogatih ni siromasnih,svi su isti i upadaju u isti rizik,sa ciljem da u grupi drustva oslobode svoje potisnute agresije.

SOCIOLOSKA ISTRAZIVANJA

1) METOD POSMATRANJA : Iz želje da saznam zasto osobe iz mog neposrednog okruzenja pribegavaju konzumiranju alkoholnih pica,pribegla sam metodu za posmatranje. Dakle,u pitanju je posmatranje bez ucestvovanja. Metod posmatranja izvršen je u subotu,23.11.2013. Taj dan sam ugovorila izlazak sa drugaricama u najpoznatiju diskoteku u gradu. Osobe koje tamo izlaze nisu starije od 23 god.,ni mlađe od 14 god. Prva stvar za koju znam da je glavno pravilo koje vazi,podseticu vas u najpopularnijoj diskoteci grada,jeste da ukoliko ne porucite u toku veceri zestoko alkoholno pice,npr votku u kombinaciji sa energetskim picem,npr RED BULL-om(sto lose utice na rad srca i moze dovesti do srcanog udara,pa cak i smrti),nemate pravo da rezervisete separe,sto,podseticu vas odgovara onom delu teksta u kojem sam navodila mane naseg drustva. Evo jednog odlicnog primera koliko je drustvo zainteresovano za omladinu. Ovde se vidi da ih upravo ono navodi na uzimanje ne samo alkohola vec i kombinacije koja moze da izazove smrtni ishod. Za mojim stolom stajale su dve moje drugarice i kasnije su nam se pridruzila jos dva druga jedne od njih. Moja drugarica te veceri imala je sitne komplikacije na ljubavnom planu,pa je u diskoteku dosla ne bi li se napila i oslobodila negativnost koju je ponela sa sobom. Kako nije imala mnogo novca,a zeleda je kvalitetno pijanstvo,uzela je pivo. Kako kaze,pivo je najbrze uhvati,a i najjeftinije je. U toku veceri,dakle od 23-02 h,popila je vise od dve litre piva. Vec nakon prve popijene flase,pivo je pocelo da je "hvata" i tada je pocela da pije iz svih flasa koje su se nasle na stolu. Te veceri ispunila je svoj cilj : oterala je tugu,problemi su joj "nestali" ,a dobra energija pratila ju je kroz ostatak veceri. Nisam mogla a da ne primetim momke koji su te veceri zauzeli separe. Rec je o cetiri mladica uzrasta od 20-23 godine,dakle momci koji bi vec trebali da imaju odredjeno znanje o stetnosti pica,sto sa predmetima mog posmatranja to nije bio slucaj. Za nepuna dva sata na njihovom stolu naslo se oko neverovatnih 40 limenki RED BULL-a koje su preplavile ceo sto. Sve dok sam bila prisutna u diskoteci (do 02h) konobar je donosio nove limenke,pa je ta cifra daleko premasena. Primetila sam te veceri da nije postojao nijedan sto na kome nije bilo alkohola. Po mojoj proceni,muskarci su vecim delom za subotnje opijanje odabrali pivo koje jos sadrzi jos i najmanje alkohola (3-6%),dok zene redje biraju pivo a vise preferiraju zestoka pica kao sto su votka i vermut (oko 50% alkohola),ali nece odbiti ni vino (10-14%). Nesto kasnije,za sank u nasoj blizini dolaze dve drugarice koje imaju negde oko 16 godina. Porucile su zestoko pice i pre pijenja u casu istresle pepeo cigarete;to je taktika da vas pice brze i jace uhvati,a onda su ga eksirale. Nakon tog rituala kojem pribegava sve vise mladih opustile su se i obezbedile sebi lud provod kojeg se verovatno nece secati. Ove subote sam samo posmatrala pijuci bezalkoholna pica,a sledece subote sve sam posmatrala iz nekog drugog ugla.

Dakle resila sam da se uverim koliko ima istine u tome da je uz alkohol sigurno dobar provod. Isto drustvo,ista diskoteka i moje razlicito pice-alkoholno. Govorim o sebi,osobi koja retko pribegava i minimalnim kolicinama alkohola. Verovatno je to bio razlog zbog kojeg sam se napila od svega pola flase piva. Istina je da si svakako uz alkohol opusteniji,da razmislljas samo na jednu stvar-provod,da se ne brines o tome da li ti se frizura pokvarila,da li je garderoba u redu,itd. Nista nije bitno,ni muzika,ni drustvo koje je sa tobom,nista sam provoda i ludiranja. Ali isto tako,osecaj krvice sutradan bio je mnogo veci. Sta sam radila,kako sam dosla kuci,da li je neko shvatio da sam pijana,sve su to bila pitanja na koje ja nisam znala odgovor ; alkohol jeste.

2) INTERVJU : Zelela sam da saznam i zasto neke moje drugarice,koje nemaju porodicnih problema,cak sta vise,takvo ponasanje nisu ponele iz kuce-piju. I iz razgovora sa njima dodjoh do zabljucka da su razlozi razliciti i da sve zavisi od osobe do osobe. Recimo,pojavljuju se estetski razlozi-osoba je nezadovoljna svojim izgledom i godinama vuca komplekse kojih se oslobadja kroz alkohol. Kada se napije dobija samopouzdanje i ne stidi se sebe. Alkohol joj pruza potreban zaborav i ona postaje nesvesna sebe i svoje estetike. Javljaju se i emocionalni razlozi-osoba koja je nezadovoljna svojim ljubavnim zivotom-pije. Pije ili da zaboravi nekoga ili da u stanju pijanstva nadje nekog novog. Rekli su mi mnogi i da piju kako bi bili prihvaceni od drugih. "Nije u redu da svi piju i luduju,a ti da sedis kao beba neka." Ima i onih koji piju iz dosade. Tim nista u zivotu ne nedostaje ali piju "Eto tako,sta drugo da se radi?!" Zakljucicemo iz ovoga je je dosada vrlo opasna stvar !

3) ANKETA : Zanimalo me je i to koliko zaista mladi piju i moze li se verovati statistikama iz novina;da li je rec o novinarskoj hiperboli i praznim ciframa?! Zbog toga sam resila da sama dodjem do podataka o popularnosti alkohola u svojoj skoli. Uradila sam anketu i dosla do podataka koji su mi dali ucenici uzrasta od 15 do 19 godina. U anketi je ucestvovalo 100 ucenika koji su odgovorili na 10 postavljenih pitanja i evo pitanja i odgovara nasih,ne bas prosvetljenih ucenika:

1)DA LI SI IKADA PROBAO ALKOHOL?

98% nasih ispitanika dalo je potvrdan odgovor na ovo pitanje,dok svega 2% njih daje negativan odgovor.

2)DA LI UZIMATE ALKOHOL U IZLASCIMA?

NE-6%

DA-64%

PONEKAD-30%

3)DA LI SI IKADA OSETIO POSLEDICE PIJANSTVA?

53% Njih kaze da je bar jednom osetilo posledice pijanih noci,dok 47% kaze da jos uvek nije.

4)STA POSTIZES UZIMANJEM ALKOHOLA?

74% Njih kaze da alkohol uzima zarad dobrog raspolozenja,18% učenika to radi zarad vece popularnosti u drustvu,a 8% ispitanika kaze da na ovaj nacin lakse preziljava neki problem.

5)ZASTO STE POCELI PITI?

Najveci deo ispitanika,89% povuklo je drustvo,a nesto manji broj,11% kaze da je alkohol pocelo da uzima samoinicijativno.

6)PO VASEM MISLJENJU,KO VISE PIJE: MUSKARCI ILI ZENE?!

82% Učenika smatra da jos uvek maskarci prednjace u pijenju alkoholnih pica,dok 18% njih glasa za zensku populaciju.

7)DA LI SI SVESTAN KAKO ALKOHOL UTICE NA TVOJ ORGANIZAM?

91% Učenika odgovorilo je pozitivno,dok svega 9% njih ne zna u potpunosti kako to alkohol utice na njihovo zdravlje.

8)KAKO DOLAZIS DO ALKOHOLA?

Na ovo pitanje 98% ispitanika kaze da do alkohola dolazi tako sto sami kupe.

9)DA LI U NASOJ ZEMLJI POSTOJI ZAKON O ZABRANI PRODAJE ALKOHOLA MALOLETNIM LICIMA?

DA-64%

NE-36%

10)DA LI MISLIS DA TREBA VECE ANGAZOVANJE NADLEZNIH U CILJU PODIZANJA SVESTI MLADIH O STETNOSTI ALKOHOLA?

DA-71%

NE-29%

Anketa koju sam sproveda dala nam je realnu sliku o misljenju mladih sto se tice problema sa alkoholom. Zabrinjavajuci podatak je taj sto veliki procenat mladih ni ne zna da jos od 2009. godine postoji Zakon o zabrani prodaje alkohola maloletnim licima,sto ce reci da se on zapravo ni ne sprovodi upotpunosti,sto daje jos vecu slobodu potencijalnim alkoholizarima. Pozitivna stvar u ovome je ta sto je 71% ispitanika svesno da je briga naseg drustva za ovaj problem minimalna i da je potrebna mnogo veca angazovanost nadleznih. Nazalost, kampanje protiv alkohola se kod nas u obrazovnim ustanovama ne sprovode redovno sto ce reci da cak i oni koji bi i mogli da mladez odgovore i upoznaju sa stetnostima pica,nemaju bas mnogo vremena za takve stvari. Zahvaljujuci tako razvijenoj svesti starijih imamo porazavajuce brojke i misljenje mladih izneto u anketi. To kazem i zbog onih 9% koji su u anketi priznali da ne znaju bas kako to alkohol utice na njihovo zdravlje.

Usled redovnog konzumiranja alkohola mogu nastati razna telesna ostecenja ali nije retka ni pojava psihickih poremećaja usled pijenja alkoholnih pica. Organi koji se navise ostecuju pijenjem alkohola su:

Zeludac -alkohol izaziva preterano lucenje hlorovodonicne(zeludacne)kiseline koja ostecuje sluzokozu zeludca,sto moze uzrokovati gastritis.

Jetra -usled preteranog pijenja alkohola,dolazi do nagomilavanja masti u jetri,sto izaziva njeno uvecanje i ukoliko se ne prekine konzumiranje alkoholnih pica,dolazi do ciroze,ozbiljnog propadanja jetre. Celi je jetre izumiru i ona se smanjuje. Ova bolest dovodi do smrti !

Mozak -alkohol unistava neobnovljive celi je mozga. To dovodi do raznih psihickih bolesti kao sto su alkoholno ludilo i patoloska ljubomora koja se javlja najcesce kod muskaraca.

Ono sto bi trebalo jos vise da nas zabrinjava jeste rizicno ponasanje maldih usled konzumiranja alkohola,a koje nastaje mnogo manjom upotrebom alkoholnih pica. Dakle,dovoljno je jedno vikend opijanje i vec imamo kvalitetnu podlogu za razvijanje rizicnog ponasanja. Ovde spada pre svaga voznja u pijanom stanju -utvrđeno je da mladi izazivanju saobraćajne nesrece pri manjoj koncentraciji alkohola u krvi u odnosu na odrasle ; skolovanje -ovo su trajne posledice i mnogo je osoba koje piju i pokazuju los uspeh u skoli i izostaju sa nastave ; seksualna iskustva -u pijanom stanju desavaju se seksualna iskustva najcesce bez koriscenja bilo kakvih sredstava za kontracepciju,sto dovodi do sirenje zaraznih bolesti,nezeljene trudnoce,seksualnih kontakata sa nepoznatim osobama,itd.

Alkohol je zbog svojih stetnih delovanja odavnina bio strogo zabranjen. Primeri za to su sledeci : Jos pre 3000 godina Spartanci su kaznjavali pijance odsecanjem nogu ; Rimljani su zakonom zabranjivali mladima od 30 godina da piju alkohol,dok je nas Car Dusan u svom Zakoniku,clan 166 odredio ostre kazne pijanstva.

MLADI U CASI

Da nam je statistika crna kao vino i gorka kao votka najbolje se vidi iz priloženih podataka do kojih sam dosla. Nazalost nisu sve one ranije objavljivane statistike o sve većem broju mladih koji padaju u senku flase samo izmislijotina mastovitih novinara zarad većeg broja kupovine njihovih tabloida. I moja statistika potvrđuje alarmantnu situaciju koja nas trese sve više a u kojoj su zarobljeni nasi adolescenti. To da im je udobnije u casi nego u sopstvenoj kuci najbolje se vidi iz gorenavedenih istrazivanja koje sam sprovela. I nije strasno to sto toliko piju i rizikuju da postanu alkoholicari, a svoje agresije iskale na nekom drugom, vec ozbiljno zabrinjava i podatak koji nam govori da se celokupno nase drustvo nalazi zarobljeno u onoj istoj casi i da uzalud masu rukama ne bi li se iscupali i sebi obezbedili mesto na suvom! Strasno je to sto niko ne sprovodi zakone koji postoje samo na papiru, a za koji retko ko i da je cuo! Strasno je to sto uvozimo svakakve stvari i dozvoljavamo deci da ih koriste, a posle se zalimo na ono u sta nam deca izrastu. Strasno je to sto promovisemo ocajne ljude i istoj onoj, nasoj deci ih namecemo da u njima traze idole. Zato bilo bi bas lepo da se neko konacno okrene omladini i pobrine se za njeno kvalitetnije odrastanje-bez alkohola jer je to zaista moguće! Moguce je i cini se da zelja u mladima postoji ali nazalost ne postoje i oni koji bi trebali da preduzmu ozbiljnu inicijativu za resavanje ovog problema, iako im je to posao za koji su placeni ! Tako dolazimo do svih ovih crnih procenata koji nam govore samo jedno: vreme je da pocne evakuacija mladih davljenika iz case i da dodjemo do nekih lepsih brojki i godina koje ce biti vesele i bez alkohola.

KORISCENA LITERATURA:

ZBORNİK RADOVA-MINISTARSTVO PROSVETE I SPORTA;INSTITUT ZA EKONOMIJU
I FINANSIJE: ZNANJEM PROTIV ZLA

MILOVAN VUJOVIC: BOLESTI ZAVISNOSTI

DR ZORAN STANKOVIC: ALKOHOLIZAM